1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го ГРУДНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 12, 1963 No. 234. VOL. LXX.

КОНҐРЕС СХВАЛИВ $1,195,000,000 НА БУДОВУ АКАДЕМІЧНИХ ШКІЛ

Вашингтон. — 10-го грудня Сенат більшістю 54-ох до 27-ох голосів прийняв законопроєкт, згідно з яким на будову будинків для коледжів і університетів уряд зможе видати $1 195 000 000 впродовж трьох найближчих фін. років. Це перша федеральна допомога коледжам та університетам від 1958-го року. Шкільний закон належить до нечисленних законодатних осягів цьогорічного Конґресу. За схвалені гроші мають будувати клясові приміщення, будинки для бібліотек, лябораторій та інші потребні будівлі для коледжів й університетів. Президент Джансон, довідавшися про ухвалу Сенату, хвалив Конґрес за те, що своїм законом нагадує закон в Конґресі 100 років про призначення фондів на Коледж ім. Гранта. Акція Сенату закінчила дії Конґресу і в цій справі, і законопроєкт переслали до підпису Президента. Того самого 10-го грудня спільна Конференція, складена з сенаторів і конґресменів прийшла до порозуміння в справі другого шкільного законопроєкту відносно федеральних фондів на фахову освіту. Третій законопроєкт домагається фондів із державної скарбниці для тих публічних шкіл, де навчається більше число дітей федеральних працівників. На всі ці три шкільні потреби уряд має видати $1 500 000 000 у формі дарунків або позичок. Ці два законопроєкти мають бути готові до 20-го грудня, коли Конґрес має почати різдвяні вакації. Спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек та провідник демократів в Сенаті, сенатор Майк Менсфілд, повідомили, що вони плянують скликати другу сесію 88-го Конґресу на 6-го або 7-го січня. Але щоб так могло статися, то треба б окремого закону, бо Конґрес, згідно із обов'язуючим законом, має починати працю 3-го січня. Але схвалений Конґресом закон не передбачає, щоб федеральна скарбниця давала фонди на допомогу будові теологічних шкіл. Не передбачена теж допомога і на будівлі для атлетики, коли побирається оплату за вступ до тих будинків. З ухвалених Конґресом фондів в першу чергу мають право користати ті коледжі та університети, які плянують збільшувати число своїх студентів. Приватні інституції зможуть дістати допомогу у висоті однієї третьої коштів будови, а міські коледжі мають право на цю допомогу у висоті 40% коштів будови. Президент Джансон ґратулював демократам і республіканцям за те, що ухвалили шкільний закон, який є кроком вперед, у розбудові академічного шкільництва, де число студентів постійно й швидко зростає.

Джансон просить Конґрес про дозвіл карбувати 50-центові монети з портретом Кеннеді

Вашингтон. — Президент Линдон Б. Джансон 10-го грудня звернувся з просьбою до Конґресу про дозвіл карбувати нові 50-центові монети з портретом покійного президента Кеннеді. Теперішні 50-центові монети є єдиними, які не мають портрету президента ЗДА тільки портрет славного Бенджеміна Франкліна. Абрагам Лінкольн є на одноцентовий монеті, Томас Джеферсон на 5-центовій, Франклін Д. Рузвелт на 10-центовій а Джордж Вашингтон на 25-центовій. Президент Линдон Б. Джансон заявив у зверненні до Конґресу, що численні американці бажають, щоб портрет президента Кеннеді був викарбований на якійсь монеті. Президент закликає Конґрес до швидкої дії в цій справі, щоб на початку 1964-го року можна карбувати нові срібні півдолярівки із портретом президента Кеннеді. В Ню Йорку 10-го грудня Міська Рада одноголосно ухвалила перейменувати летовище Айдевайлд в Квінсі на летовище ім. Джана Ф. Кеннеді.

Найбільшою перешкодою лету до Місяця є соняшна радіяція

Вашингтон. — Тричленна дорадча рада при Крайовій Аеронавтичній і Космічній Адміністрації прийшла до переконання, що найбільшою перешкодою в леті людини до Місяця є соняшна радіяція, якої не вдасться перемогти до 1970-го року, це значить до кінця цієї декади, коли мав би відбутися лет американських астронавтів до Місяця. Фахівці оцінюють, що треба б зужити такої полістиленової охорони, яка важила б 10,000 фунтів, щоб забезпечити астронавтів проти радіяції. Тут треба додати, що кабіна астронавтів мала б тільки 10 стіп в діяметрі, отже не цілі три метри. Для летів до Венери або Марса треба б 20,000 фунтів полістилену.

Болівія звернулася до ЗДА за збройною допомогою проти збунтованих гірників

Ля Паз, Болівія. — Болівійський уряд звернувся у вівторок 10 грудня до З'єдинених Держав Америки за уділенням Болівії допомоги зброєю, включно з літаками, для здушення революти підбунтованих комуністами гірників, які захопили двадцять заложників, в тому, крім 14 болівійських інженерів гірництва також чотирьох американців, одного голляндця й одного німця. Гірники, узброєні і ведені комуністами, погрожують цих заложників звільнити, але тільки в заміну за звільнення арештованих болівійською поліцією трьох комуністичних провідників гірничої спілки. Очолює збунтованих гірників болівійський віце-през. Хуан Лечін. Американський амбасадор в Болівії Даґлес Гендерсон сповістив Лечіна, що він нестиме всю відповідальність, якщо б щонебудь сталося американським заложникам. Президент ЗДА Линдон Джансон обіцяв ще минулого тижня, що американський уряд зробить все, що можливо, щоб допомогти звільнити схоплених гірниками заложників. Чи буде для цього застосована зброя — залишається ще відкритим питанням. Американські офіційні чинники, як також болівійський президент Віктор Паз Естенсоро воліли б, щоб розв'язка цієї справи відбулася мирним шляхом, без проливу крови, до якого мусіло б прийти, якщо б вислати військо проти гірників.

ПАПА ПАВЛО VI МАЄ ЗУСТРІТИСЯ В ЄРУСАЛИМІ З ЦАРГОРОДСЬКИМ ПАТРІЯРХОМ

Рим. — Згідно з повідомленнями з Ватикану, Папа Павло VI в окремому посланні до Царгородського Патріярха Атенаґораса I погодився зустрітися з ним в Єрусалимі під час Йорданських Свят 6 січня 1964 року. Це послання є відповіддю на звернення Патріярха Атенаґораса, проголошене в п'ятницю минулого тижня, в якому Царгородський Патріярх, голова Східньої Православної Церкви, запропонував відбуття навершинної зустрічі всіх голів християнських Церков — Сходу і Заходу — Римокатолицької, Православної і Протестантської в Єрусалимі під час відвідин Папи Павла VI, що почнуться дня 4 січня 1964. Послання Папи Павла VI передав Патріярхові Атенаґорасові спеціяльний висланник Ватикану, експерт в справах Православної Церкви о. Пєр Дюпрей у вівторок 10 грудня ц. р. Патріярх Атенаґорас прийняв о. Дюпрея в канцелярії Патріярхату і розмова між ними тривала одну годину. Про зміст і висліди розмови не проголошено ніякого комунікату, подано тільки до відома, що послання Папи Павла VI буде обговорене на зібранні Святого Синоду — 12 Митрополитів Східньої Православної Церкви, які підлягають Патріярхові, як першому поміж рівними. Після відвідин в Патріярха о. Дюпрей, який займає становище підсекретаря у Ватиканському Секретаріяті сприяння церковній єдності, виїхав з Царгороду до Бейруту в Ливані для підготови подорожі Папи Павла VI до Святої Землі. Згідно з неофіційними інформаціями, Папа Павло VI мав запропонувати Царгородському Патріярхові спільну участь в молитвах за церковну єдність, що мали б бути проведені в церкві Святого Гробу в Єрусалимі. Ця участь мала б бути першим символічним кроком перед евентуальними навершинними розмовами в справі поширення екуменічного руху — змагання до церковної єдности. Спільна молитва коло одного вівтаря мала б мати тим більше значення, що вона відбулася б на місці, де лежав три дні похоронений Христос і яке часто було предметом ривалізації між римокатоликами і християнами інших віровизнань. В тій чи іншій формі зустріч Папи Павла VI з Царгородським Патріярхом була б першою того роду між головами обидвох Церков після дев'яти сторіч, що минули з часу їх роз'єднання.

Сенатор Павло Юзик відвідав УНСоюз і „Свободу"

Джерзі Сиpті. — В полудневих годинах у вівторок, 10-го грудня 1963, головну канцелярію Українського Народного Союзу та приміщення „Свободи" відвідав канадійський сенатор і відомий провідний діяч української громади в Канаді, проф. Павло Юзик. Сенатор Юзик виконує тепер функцію парляментарного дорадника канадійської місії в Об'єднаних Націях в Ню Йорку. Сенатор Юзик, оглядаючи приміщення головної канцелярії УНСоюзу та „Свободи" і знайомлючись з усіми їхніми працівниками, живо інтересувався станом і працею цих установ, тим більше, що він сам від довгих років є активним членом УНСоюзу та читачем „Свободи". Під час відвідин в канцелярії, як і опісля, під час спільного обіду з гол. предсідником УНС Йосипом Лисогором, гол. секретарем д-ром Ярославом Падохом, гол. касиром Романом Слободяном та ред. А. Драганом, сенатор Юзик обмінявся думками і поглядами на багато актуальних справ канадійської, американської та міжнародної політики й української активности, зокрема в таких актуальних тепер справах, як будова пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні та поступово здійснювана ініціятива канадійських українців в справі скликання Світового Конґресу Вільних Українців. Сенатор Павло Юзик, сам науковець молодшої, народженої в Канаді ґенерації й професор Манітобського університету перед його номінацією на високе становище сенатора Канади, вважає за велике досягнення появу англомовної Енциклопедії Українознавства у В-ві Університету в Торонті старанням і коштом УНСоюзу. Високе й відповідальне становище сенатора Канади та численні урядові обов'язки й зобов'язання не перешкоджують сен. Юзикові не тільки інтересуватись, але й дальше брати активну участь в українському житті, що навіть упродовж останніх тижнів позначилося його виступами на конференції „Зарева", ювілею „Свободи" в Ню Йорку та багатьох інших українських імпрезах.

Сенатор Павло Юзик

НТШ і Лікарське Товариство влаштовують щорічну спільну Наукову Конференцію

Ню Йорк. — Математично-Природописно-Лікарська Секція НТШ і Українське Лікарське Товариство Північної Америки влаштовують в суботу, 14 грудня в годині 7-ій вечором, в головний залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку, щорічну спільну Наукову Конференцію. Конференцію відкриє директор М. П. Л. Секції, проф. д-р М. Зайцев, а темами доповідей цьогорічної Конференції будуть серцеві недуги. Д-р Р. Кисілевський говоритиме про „Гіпертонію і артеріосклеротичні захорування серця", а д-р Ю. Ґной виголосить доповідь про „Ревматичне серце". Обидві доповіді будуть ілюстровані кольоровими фільмами. Конференцію закриє президент Лікарського Товариства д-р М. Зарицький. Конференція призначена для ширшого громадянства.

Українська хроніка

● **Кураторія Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпегу** видала з датою листопада 1963 р. друком перше число свого збірника „Шашкевичіяна". На зміст першого числа склалися статті Яр. Рудницького, Вол. Радзикевича, Ст. Кікти, Мих. Марунчака й о. Йос. Пуляка. Збірник присвячений життю, творчості й культові Маркіяна Шашкевича і має появлятися в листопаді й червні кожного року — в місяцях народження і смерти Пробудителя Галицької України.

У Палаті збирають підписи для приспішення закону про громадянські права

Вашингтон. — Ліберальні члени Палати Репрезентантів бажають приспішити ухвалення закону про охорону громадянських прав і тому почали збирати підписи, щоб громадянський законопроєкт голова Палатної Комісії Правил конґресмен демократ із Вірджінії Говард В. Смит переслав негайно до повної Палати. Конґресмен Смит є противником громадянського закону, але коли йому предложать петицію із підписами 218 конґресменів, це значить більшости членів Палати, то він мусітиме негайно вислати законопроєкт до Палати. В першому дні зібрано тільки 130 підписів. Сподіваються, що можна буде зібрати найбільше 180 підписів. Та навіть якби було і 218 підписів, то не було б часу ухвалити цього року закону, бо Конґрес коло 20-го грудня має почати різдвяні вакації.

Атомові гавбиці скріплюватимуть бойову силу піхоти

Вашингтон. — Департамент Оборони повідомив про те, що вдалося випродукувати нуклеарні набої до гавбиць, які скріплюватимуть бойову силу піхоти на фронті. Ці гарматні набої матимуть тільки 6 цалів в діяметрі, і вони будуть найменшою атомовою зброєю. Їх вистрелюватимуть із 155 міліметрових гавбиць, якими послуговуються артилерія і морська піхота. Звичайні набої для гавбиць мають силу 14.6 фунта вибухового матеріялу ТНТ, а нуклеарні набої мають силу, що може доходити до одного кілотона, це значить, майже до 1,000 тонн ТНТ. Треба ще додати, що ці нові гармати - гавбиці стрілять із великою точністю, і в цім напрямку перевищують навіть ракети. Армія має 155 міліметрові гавбиці, 175 міліметрові і 280 мм. канони.

Френк Сінатра молодший звільнений за $240,000

Лос Анджелос. — В середу вранці 11-го грудня радіо повідомило, що викрадений ще в неділю ввечорі 8-го грудня син відомого співака Френка Сінатри — Френк Сінатра молодший є звільнений, бо батько заплатив злочинцям „королівську суму" викупу — $240 000. Гроші складено в Лос Анджелесі в призначеному злочинцями місці, і то дрібними банкнотами. Молодший Сінатра приїхав до матері в поліційному авті. Покищо не є відомі подробиці, як його злочинці звільнили. Батько заявив, що тепер аґенти поліції та Федерального Бюра Інвестиґацій можуть робити, що зможуть в тій справі, і він за це не відповідає. Видно, що злочинці вимагали, щоб він не зрадив їх під час торгів за висоту викупу. Сінатра старший сказав був, що дасть найвищий викуп за викраденого сина, навіть „цілий світ".

В Дітройті відзначено 50-річчя смерти Миколи Лисенка

Дітройт, Міш. (В. П.). — В неділю, 24-го листопада 1963 року, тут у просторій авдиторії Масонік Темпл відбувся імпозантний концерт, присвячений 50-річчю смерти батька української музики — Миколи Лисенка. Підготовою та переведенням цієї імпрези зайнявся відомий українському громадянству Америки та Канади український хор „Трембіта".

З огляду на велику трагедію Америки — смерть її Президента, концерт прибрав незвичайно поважний характер. Перші точки програми були присвячені вшануванню пам'яті президента Джана Ф. Кеннеді.

Програму концерту виконували усі три хори „Трембіти": чоловічий під мистецьким керівництвом Ярослава Филипова, жіночий та мішаний під управою д-ра Богдана Кушніра. Окремі точки програми були виконані солісткою Нюйоркської Опери Мартою Кокольською та солістом Торонтонської Опери Йосипом Гошуляком. Солістами в хорі виступали: А. Кірачук-Кавюк — сопран, Г. Кравченко — сопран, Х. Липецька — альт, О. Бартків — бас, І. Капустій — тенор, В. Кучер — баритон, П. Пахолюк — бас і Е. Стратеяк — тенор. Всі точки програми, в яку входили композиції Миколи Лисенка в більшості до слів Тараса Шевченка, були виконані на високомистецькому рівені і зворушували присутніх до глибини душі, проте понад тисячна маса учасників здержалась від аплявзів, приєднуючись тим до загальної жалоби. Жіночий хор виконував свої точки на тлі милозвучної арфи та флету, що було новістю на українських концертах Дітройту. Фортепіяновий супровід цілої програми був в руках відомої піяністки Ольги Дубрівної - Соловій. Конферансьє було проведене Йоанною фон Драґіндою. Цілість концерту віддзеркалювало великий вклад праці обох диригентів та хористів, які зуміли поставити українське мистецтво на високому рівені, а ще більше було запримічено великий поступ цілого хору від його останнього виступу. Підготова та переведення цієї вдалої під кожним оглядом імпрези зустрілася з великим признанням управі хору „Трембіта", яку очолює інж. Богдан Сторожук. Це була одна з найбільших імпрез, що влаштовувались в останньому часі в Дітройті.

Український Хор „Трембіта" в Дітройті

В Філядельфії відбудеться з'їзд українських фінансових установ ЗДА

Філядельфія. — В найближчу суботу, 14-го грудня 1963, тут в готелі Бенджамин Френклін відбудеться четвертий з черги річний з'їзд Конференції, в скороченні зв. Українських Фінансових Установ Америки (КУФУА), до якої належать всі чотири братські Союзи: Український Народний Союз, Український Робітничий Союз, Союз Українців Католиків,, Провидіння" та Українська „Народна Поміч"; всі чотири українські щадниці; „Тризуб" з Шикаґа, Щадниця в Пармі коло Клівленду, Українська Щадниця в Філядельфії, „Тризуб" в Нюарку. До КУФУА належить також Товариство Української Кооперації з 15 українськими Кредитівками „Самопоміч", розкиненими по всіх більших скупченнях українців у ЗДА. Перший З'їзд КУФУА відбувся в 1960 році в Клівленді, другий в 1961 р. на „Союзівці", третій минулого року у Ґлен Спей на „Верховині", а цей четвертий відбудеться у Філядельфії, де ролю господарів сповнятимуть „Провидіння" та Українська Щадниця. У програмі з'їзду є доповіді представників всіх трьох секторів нашого господарського життя про ріст української фінансової сили в минулому році та обговорення шляхів дальшої розбудови наших господарських установ й поширення нашого традиційного клича: свій до свого. На всіх полях нашого господарського життя є ще величезні можливості росту, зумовлені дисциплінованою поставою українського громадянства у відношенні до своїх установ. У святочній вечері на закінчення з'їзду візьмуть участь також представники місцевого громадянства, зокрема українських бизнесменів і професіоналістів, які матимуть нагоду познайомитися з представниками усіх наших фінансових установ ЗДА. Головну доповідь про господарські перспективи на 1964 рік виголосить відомий фінансіст українського походження з Волл Стріт, член Нюйоркської Біржі (Ню Йорк Стак Ексчендж) та старший партнер одної з більших брокерських фірм Михайло Метрінко.

ЗДА опонують проти нових совєтських „суґестій" в справі Берліну

Вашингтон. — Державний департамент ставиться скептично а то й неґативно до висловлених ще місяць тому й обговорюваних приватно з англійськими політиками совєтських „суґестій" в справі започаткування нових переговорів про Берлін. Мали б відбутися ці переговори при участі міністрів закордонних справ СССР, ЗДА і Великої Британії. Прихильниками таких переговорів мали б бути британські урядові чинники, які думають, що Совєти погодилися б на пакт неаґресії в справі Берліну за ціну загального договору про такий же пакт неаґресії між Заходом і Совєтами. Пропозицію започаткування переговорів в справі Берліну висловив ще в жовтні ц. р. совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико у своїй розмові з Діном Раском на форумі Об'єднаних Націй. Потім повторив цю „суґестію" Нікіта Хрущов у своєму листі до Алека Даґлеса - Ґюма, переданому ще перед смертю президента Кеннеді. Президент Джансон не одержав досі ніякого листа в цій справі. Зактуалізувалася можливість відбуття пропонованої Совєтами конференції після заяви британського прим'єра в Палаті Громад, що в січні 1964 року в Женеві почнуться наради міністрів закордонних справ в справі роззброєння. Потім Алек Даґлес - Ґюм спростував цю свою заяву, що це буде конференція не міністрів закордонних справ, але тільки представників заінтересованих держав.

Виступ Ґальвао в ОН розчарував представників африканських держав

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Викликаний на вимогу деяких африканських держав для свідчення в ОН проти португальського колоніялізму колишній капітан португальської армії Енрік М. Ґальвао, спричинник насильного захоплення в 1961-му році португальського корабля „Санта Марія", розчарував усіх тих, що домагалися його переслухання, бо він заявив, що португальські колонії Анґоля і Мозамбік ще не дозріли до незалежности. Ґальвао, рішучий противник режиму португальського диктатора Салязара, протестом проти якого було захоплення корабля „Санта Марія", зізнавав у Вірчій Комісії Об'єднаних Націй протягом двох годин і 15 хвилин. Найпершим завданням португальського народу визначив Ґальвао скинення диктаторського режиму Салязара, після чого можна буде почати щойно розмови про унезалежнення португальських колоній, які ще не цілком готові до самоуправління. Прибув Ґальвао до Ню Йорку, не зважаючи на протести португальського представництва в ОН та португальського уряду, які звернулися до ЗДА з домаганям ув'язнити Ґальвао як злочинця, негайно після його прибуття. Він висів з корабля в понеділок 9 грудня о год. 12:30 і зараз від'їхав до будинку ОН. В тому самому часі португальська амбасада у Вашинґтоні передала Державному Департаментові ЗДА формальну вимогу видати Ґальвао Португалії. Представники Державного Департаменту ноту прийняли, але заявили, що вона буде ще розглянена в нормальній процедурі. Після свідчення в ОН Ґальвао виїхав назад до Бразилії, де він перебуває від 1961

В АМЕРИЦІ

● **Колишній віце - президент ЗДА Ричард М. Ніксон** був допущений на члена адвокатської організації нюйоркського стейту, і він може виступати як оборонець адвокатської фірми, яка досі називалася „Мадж, Стерн, Болдвін енд Тодд", і яка зватиметься „Ніксон, Мадж, Стерн, Болдвін енд Тодд".

● **В Арлінґтоні,** Вірджінія, майже цілий рік працювали над тим, щоб випродукувати такий самий літак, який 50 років тому випродукували були брати Врайти, які пробували вперше летіти на літаку. Цей літак перевозять до Меморіяльного Музею в Кітті Говку, Північна Кароляйна, бо там відбувся перший лет братів Врайтів.

● **Сенатор Беррі Ґолдвотер** заявив в пресовому інтерв'ю, що він, мабуть, не зможе 27-го січня виявити своїх плянів щодо кандидатури на президента як він давніше проєктував, бо треба йому докладніше пізнати програму нового президента. Дехто гадає, що шанси Ґолдвотера погіршилися, бо Джансон здобуде голоси консервативних виборців на Півдні, які не були б голосували на Кеннеді. Ґолдвотер чекає, щоб Джансон виявив вповні свою програму, що станеться аж в січні 1964 року.

● **Американський єпископ** Фултон Шін, вернувшися до ЗДА з Риму, заявив, що Папа Павло VI відвідає в ближче невизначеному речинці З'єдинені Держави Америки і дуже можливо також і Москву.

У СВІТІ

● **Неофіційна східньо-західня конференція** в справах роззброєння, що відбувається у Москві, виступила з пропозицією проведення повного роззброєння протягом найближчих шести років. Згідно з цією пропозицією, частина випродукованої нуклеарної зброї мала б бути знищена в перших трьох роках встановленого для роззброєння речинця.

● **Занзібар,** острів на Індійському океані, відомий із колишньої торгівлі золотом і невільниками, став о 12 годині ночі з понеділка 9-ого на вівторок 10 грудня незалежною державою. Відповідний документ з визнанням незалежности Занзібару по 73 роках британського протекторату вручив султанові Занзібару принц Філіпп, чоловік Єлисавети II.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Велика справа

Великий Тарас Шевченко — велика й справа пам'ятника для нього у Вашингтоні! Останній розвиток подій це доказує і потверджує.

Пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні був, можна сказати, мрією американських українців уже від самого зарання їхньої історії, яка почалася під впливом Шевченкових ідей. Ще в січні 1898-го року створено в Олифанті, в Пенсилвенії, перше українське товариство ім. Тараса Шевченка, яке за одну із своїх цілей прийняло постанову збудувати пам'ятник своєму патронові. Ініціятива в побудові пам'ятника у Вашингтоні виникла в червні 1956-го року і її найголовніші етапи — це схвалення відповідної резолюції Палатою Репрезентантів 24-го червня 1960-го року та схвалення однозвучної резолюції Сенатом 31-го серпня того ж року й підписання резолюції — прийнятої Палатою і Сенатом однодушно, без одного голосу спротиву — 2-го вересня того ж року тодішнім президентом Д. Д. Айзенгавером, після чого резолюція стала законом країни, як публічний закон ч. 86-749. Дальшими важливими етапами в цій акції були вибір кваліфікованим жюрі проєкту пам'ятника, підшукання площі в столиці країни, затвердження проєкту і площі відповідними комісіями і, нарешті, дедикація площі у вересні цього року та поступове здійснювання пляну — оформлення площі та будова пам'ятника, що ще триває. Всю акцію веде створений на підставі закону окремий Комітет Пам'ятника Шевченкові, який рівночасно потрапив зібрати досі добровільними пожертвами $300 000 на кошти будови пам'ятника.

Ясно, що всі ці заходи, позначені згаданими етапами розвитку, вимагали величезних зусиль, якими оправдано може гордитися наша громада. Це бо найбільша акція, яку досі наша громада одноразово переводила.

Але загал громадянства може мати враження, що все це відбувається без труднощів, що справа пам'ятника не натрапляє на жадні перешкоди, що шлях будови пам'ятника промощений і гладкий, тільки йти по ньому.

Не так воно на ділі. Це вже такий закон природи й життя, що великих діл не довершується без великого труду й без першкод. Останній розвиток подій, зокрема акція „Вашингтон Посту" і совєтська інтервенція, звернули нашій громаді увагу на цю істину й у відношенні до будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Проте, труднощі й перешкоди існують на те, щоб їх перемагати. Їх треба і можна перемогти, якщо є для цього воля, завзяття та витривалість. А боротьба з труднощами й перешкодами ще тільки збагачує, додає нові вартості до справи, за яку ведеться змагання. Акція „Вашингтон Посту" проти пам'ятника наскрізь негативна, але й вона має „другий бік медалі", бо викликає відповідну позитивну реакцію як серед нашої власної громади, так і серед американського загалу.

Змагання за пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні — це змагання не тільки за увіковічнення пам'яті Кобзаря України в столиці країни того Вашингтона, за яким і праведним законом якого для України й українського народу тужив і змагався наш Кобзар у своєму житті, але й змагання за здійснення саме цих його ідеалів. У цьому й велич справи пам'ятника Шевченкові.

Завинив не тільки Сталін

Теперішній пленум Центрального Комітету компартії Совєтського Союзу, що є найвищою понаддержавною установою в цій країні, прикметний тим, що на ньому вперше згадали про голодові катастрофи, жертвами яких впали мільйони підсовєтських людей.

У своїй доповіді 9-го грудня на відкритті пленуму Нікіта Хрущов двічі згадав голодні роки в СССР. „В неурожайні роки, — сказав він, — коли населення цілих республік і областей буквально голодувало, Сталін і Молотов розбазарювали найбільше народне добро — хліб, продаючи його нашим найгіршим ворогам. Не рахуючись із злиднями совєтських людей, Сталін і його соратники грабували голодуючих, засуджуючи їх не тільки на недостачу харчування, але й на голодову смерть. Цього року нашу країну також спостиг недорід, але далеко не в такій мірі, як той, що був у двадцятих роках. Коли б ми йшли за прикладом антинародної політики Сталіна, то і тепер могли б продати деяку кількість збіжжя чужоземцям".

Вертаючись до цієї теми в другому місці доповіді, Хрущов заявив: „Багато людей дивується, чому ми тепер купуємо пшеницю, коли у минулому, в роки з урожаями куди меншими, як цьогорічний, завжди продавали пшеницю за кордон. Що можна відповісти таким людям? Якби хліб розподілювано тепер серед населення згідно з методами Сталіна і Молотова, то ми могли б продавати пшеницю також і цього року. Сталін і Молотов продавали збіжжя в той час, коли в деяких областях нашої країни люди пухли або й умирали з голоду. Так, товариші! Це факт, що в 1947-му році в деяких областях, наприклад, у Курській, люди вмирали з голоду. І в той же час експортовано зерно до інших країн".

Коли аналізувати ці уступи з доповіді Хрущова, то найперше треба ствердити, що, згідно із своєю методою подавати тільки невеличку частину правди, Хрущов сказав дуже й дуже мало. Якщо йде про голодові катастрофи минулих років, то Хрущов згадав тільки загально двадцяті роки і вже точніше післявоєнний голод 1947-го року. Страхітливий голод 1933-го року, що знищив мільйони населення України, Хрущов промовчав. Обвинувачуючи у спричиненні голоду Сталіна й Молотова, Хрущов пішов за своєю методою і скинув на своїх попередників та вчителів усю вину за злочини совєтського режиму. При цьому промовчав свою співучасть і співвідповідальність за злочини Сталіна. Абстрагуючи від голоду 1933-го року в Україні, що був незаперечно спричинений політикою совєтського режиму, спрямованою на знищення українського народу, Хрущов, зокрема, промовчав той факт, що в час, коли Сталін і Молотов розбазарювали народний хліб і засуджували людей на голодову смерть, він був одним із найближчих соратників Сталіна — членом Політбюра ЦК компартії. І ще, згадуючи про голод 1947-го року на Курщині, Хрущов промовчав про голод того ж року на Україні, де він у той час був сатрапом Сталіна й активно допомагав йому продавати за кордон українську пшеницю в той час, як люди на Україні вмирали з голоду.

Як показують наведені цитати з доповіді Хрущова, забріханість його не має меж. Але й вона не закриє перед світом і перед поневоленими Москвою народами всієї правди про злочини комуністичного режиму і кожночасних його провідників.

Проф. д-р Юрій Шумовський

СОВЄТСЬКА ВЛАДА І РЕЛІГІЯ

Уже віддавна в пресі вільного світу підноситься справу переслідування релігії в СССР та інших комуністичних країнах. Від самого початку свого існування комуністична партія проголосила релігію як „опіюм для народу", а її служителів назвала „мракобісами".

Тисячі священиків, єпископів, равінів, магометанських, буддійських священослужителів, сектантських проповідників комуністична влада знищила фізично. Тисячі церков, монастирів, костелів, синагоґ, мечетей, каплиць та молитовних домів, цвинтарів обернула на театри, музеї парки, склади збіжжя.

Мільйони людей різних релігійних визнань за те лише, що вірували в Бога, мали в хаті святі образи, ходили до церков, синагоґ, мечетей, за те, що виховували своїх дітей у релігійному дусі, заслано або знищено. Комуністична партія на чолі з Сталіним, а тепер з Хрущовим, провадила й провадить ще грізнішу політику щодо релігії, ніж колись робили це поганські цісарі Риму чи Вавилону супроти єдинобожія чи християнства, бо вони, принаймні, самі ще вірили, хоч і в фальшивих, богів. Комуністична партія не рахується з жадними релігійними переконаннями.

Від брутальної, кривавої акції в епоху Леніна і Сталіна, большевики перейшли на „лібералььнішу" систему боротьби з релігією, переконавшись, що кров мучеників, невинно замордованих, ще більше скріпила віру в Бога у людей. Совєтська влада творить тепер численні кадри безбожників, антирелігійні товариства, катедри в університетах, веде широку антирелігійну акцію в усіх галузях державного, господарчого, культурного і наукового життя. Мільйони рублів призначуються на боротьбу з релігією. Все більше й більше антирелігійної літератури, атеїстичних театральних вистав, радіопередач, телевізійних показів, музеїв з'являються в СССР.

З другого боку совєтська влада веде поліційний і адміністраційний наступ у боротьбі з релігією: „нальоти" на монастирі (Почаївська Лавра), церкви та синаґоги. Внаслідок цього замкнено в СССР сотні храмів.

Стогне українська земля, плачуть матері та батьки, бачучи, як морально розкладає їхніх дітей совєтська влада. Багато людей пішло в катакомби, де таємно ісповідують свою віру в Бога.

В совєтському журналі „Безбожник" надруковано 10 заповідей атеїзму. Одна з цих заповідей говорить: „Ніколи не забувай, що духовенство — служителі культів є найбільшими ворогами комунізму і народу". Цих заповідей кожен комуніст міцно тримається. Однак, для пропаґандивних цілей в конституції СССР, в пункті 104-му говориться про свободу совісти і вірувань громадян СССР.

На Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй у зв'язку з численними скаргами про переслідування расове, національне та релігійне в країнах комуністичного бльоку та в деяких інших країнах світу, — ухвалено просити всі держави-члени ОН скласти в цій справі справоздання. Уряд УССР в своєму справозданні з 9-го серпня ц.р. стверджував, що в Україні від самого початку існування там совєтської влади не було ніякого переслідування релігійного, расового чи національного, що там існує повна свобода совісти та виконування релігійної практики.

Люди, які не жили у Совєтському Союзі, можуть повірити таким твердженням. Тим більше можуть повірити цій фальшивці народи новоутворених держав Африки, Азії, Океанії, які ідеалізують совєтську систему, бо ще не обізнані з фактичним станом життя під Совєтами.

Хто ж в першу чергу повинен у цій справі зареаґувати, скласти до ОН протест проти фальшування фактів урядом УССР, подати правдивий стан Церкви на Україні, як не провід Церкви, як не наші ієрархи. Духовна влада юдейського віровизнання відразу зареаґувала через своїх парляментарних представників в ОН і консуляти. Римокатолицька Церква цю справу розглядає на Соборі у Ватикані..

На звернення УККА у цій справі, розіслане до єпископів Української Православної Церкви в цілому світі, звернувся з палким протестом у листі до ОН поки лише один Високопреосвященний Архиєпископ Паладій. Інші ієрархи Української Православної Церкви не надіслали ще відповіді. Справа, однак, дуже поважна, бо совєтська влада, спираючись на 104-ий пункт конституції СССР, намагається переконати світ і Об'єднані Нації у своїй нібито повній толеранції до релігії, а тим часом провадить з релігією найжорстокішу боротьбу.

На пленумі ЦК КПСС у червні цього року Хрущов вимагав посилити натиск у боротьбі з ворогами комунізму, головним чином з „буржуазною ідеологією". На тому ж пленумі Ільїчов підкреслив: „одним з виявів буржуазної ідеології в наших умовах і одним з найбільш упертих пережитків є релігійні забобони. Релігія — сказав він — головний ворог наукового світогляду, ворог, якого ще не позбулася значна частина нашого суспільства". Ільїчов скаржився, що діяльність вірних в СССР „оживляється" і впливає на населення, включаючи дітей та юнацтво. Згадуючи про силу релігійної традиції в народі, Ільїчов заявив: „Треба протиставити релігії бойову, атакуючу, науково-атеїстичну пропаґанду, розкривати всю неґативність релігійних культів, що спричиняють моральну та фізичну шкоду людям і мають одверто антигромадський характер". Тому пленум ЦК КПСС постановив звернути особливу увагу на „науково-атеїстичне виховання молоді і населення".

В совєтському журналі „Наука і Релігія" у статті під заголовком „Непримиренний борець проти релігії" читаємо: „Боротьба з релігійними поглядами — це одна з програмових вимог комуністичної партії, яку партія поступово і стійко виконує та переводить у життя на всіх етапах своєї історії... Ще на VIII з'їзді комуністичної партії в 1919 році постановлено не задовольнятись відокремленням церкви від держави, але атеїстично перевиховувати народні маси, щоб звільнити їх цілком від релігії".

Однак, сама совєтська влада признає, що боротьба з релігією — дуже тяжка й затяжна справа. Большевики випробували й випробовують всякі способи та методи тієї боротьби, почавши від слідкування за віруючими та звільнення їх з праці. Далі вони почали нищити церкви, катувати, розстрілювати й засилати вірних. Тепер червона Москва намагається запрягти до цієї справи ще й „атеїстичну науку". З самої ж таки совєтської преси видно, що великих успіхів у боротьбі з релігією вона не має.

Антін Рудницький

УЧІМОСЯ ВІД ТОРОНТА..!

(З нагоди „Тижня Української Культури")

„Тиждень Української Культури" (16 - 23 листопада ц. р.) в Торонті був не тільки тижнем музичних, мистецьких і наукових імпрез, згідно з його назвою: він був також лекцією для всіх великих українських середовищ в Америці і Канаді, лекцією для українських середовищ Ню Йорку, Філядельфії, Шикаго, Дітройту, Вінніпеґу і Едмонтону, що можна зробити для нашої справи взагалі, а для культури зокрема, при наявності ініціятиви і доброї волі.

Місцевий Відділ КУК'у (Конґрес Українців Канади), очолюваний д-ром Модестом Мициком, працював над організацією „Тижня" в Торонті майже цілий рік. У той час, коли голова Комітету був "spiritus movens" задуманого проєкту, програмова й мистецька сторінка всіх музичних імпрез знаходилася в руках п-і Олени Глібович. Справами виставки образотворчої, народного мистецтва і книжки та преси, як теж і бенкету, що розпочав „Тиждень" і згромадив репрезентативних канадійських достойників, займалися інші члени Комітету чи запрошені ним особи. Усі вони вклали в підготову та переведення „Тижня" масу енергії.

„Тиждень Української Культури в Торонті, що був офіційно проголошений посадником міста, звернув увагу не тільки цієї метрополії на українців та їх культуру, але, мабуть, і всієї Канади, бо канадійська преса поміщувала звіти про все совісно і постійно. І мимоволі насувається думка: чи подібна увага американської преси до української культури, особливо музики, не зробила б ліпшої прислуги для нашої справи, як не одне політичне віче чи маніфестація?..

Поминаючи велике значення в „Тижні" згаданої виставки чи наукового реферату в університеті, зупинюсь тут тільки над імпрезами мені близькими, себто концертами. Їх було три: „Концерт української народної музики, пісні й танку", який згромадив таку кількість зацікавлених, що чимало з них не могли дістатися до залі (чув я, що особливий успіх в цьому концерті здобула талановита група „Чайка" з Гамілтону, під керівництвом Яросла Клуня) і „Концерт Української Музики" в залі Інтернаціонального Інституту, у виконанні чотирьох солістів: піяністки Люби Жук, баса Осипа Гошуляка (з Мартою Кравців-Барабаш при фортепіяні), скрипаля Євгена Гузарука в Монтреалю (з Іриеєм Жуком при фортепіяні) та сопрано (з Ню Йорку) Марти Кокольської, з автором цих рядків при фортепіяні. На сімнадцять виконаних в програмі творів тільки два були творами давньої української музичної літератури, Лисенка, а решта — твори сучасних українських композиторів.

Врешті, третім концертом був симфонічний концерт сучасної української музики у виконанні повної Торонтської Симфонічної Оркестри під диригуванням Волтера Сускінда та при співучасті солістів, сопрано Еви Столярчук-Бімс та піяніста Романа Рудницького. І власне ідея такого саме концерту, відвага взяти зобов'язання заплатити декілька тисяч долярів оркестрі, переборення величезних труднощів, зв'язаних із набуттям оркестрованих творів чи навіть замовленням тих, яких бракувало, розписування, перегляд і підготова поодиноких оркестрових партій — власне це й поставило українське Торонто, як зразок для всіх інших міст Америки та Канади з великим скупченням українського населення.

Симфонічна музика віддавна вважається найбільш репрезентативною як для композиторів, так і для народу, до якого вони належать, чи епохи, яку вони представляють. Українська симфонічна музика почалася щойно в 20-их роках нашого століття. Але за цих сорок років вона розвинулася незвичайно буйно й тепер є справді доказом її „европейського" рівня.

Та хто знає будь-що про нашу симфонічну музику, не тільки з чужинців, але таки з українців, що живуть у вільному світі, коли її ніколи не виконується? Але як добитися виконування симфонічних творів українських сучасних композиторів, коли наші провідні організації, які мають можливості влаштовувати такі імпрези не тільки спорадично, але таки послідовно, цією — найважливішою! — ділянкою нашої сучасної культури не цікавляться?!

Витрати? — Великі! Ризико?! — Ніяке. Відомо всім, хто мав діло з організаціями українських імпрез (а автор цих рядків знає цю справу, з власного досвіду, від десятків років!), що найменшого фінансового ризика немає при т. зв. „імпрезах на велику скалю". Фактом є, що чим більші витрати сполучені з влаштуванням імпрези, тим більше зацікавлення публіки і тим більше її з'явиться. Два останні приклади: Лисенківський концерт у Ню Йорку, влаштований СУХА, та згаданий симфонічний концерт у Торонті.

Партитури більшости репрезентативних творів сучасної української музичної літератури, такі, як Друга Симфонія Ревуцького, Третя Симфонія і Фортепіяновий Концерт Лятошинського, симфонічні поеми Людкевича, симфонічні твори Майбороди, Данкевича, Штогаренка, Гомоляки і ін., партитури симфонічних творів українських композиторів, які живуть в Америці й Канаді, Придаткевича, Витвицького, Шута, Фіяли і автора цих рядків — всі ці твори наглядно можуть засвідчити розвиток нашої музики — всі ці твори знаходяться тут і дати можливість почути їх і нашим слухачам і чужим музикознавцям, це обов'язок, який повинен лежати на серці тих, що стоять у проводі українського життя. Автор цих рядків говорить про необхідність симфонічних концертів, відколи приїхав до Америки, себто від 25-ти років. Та коли тут його слова відбиваються, як горох об стіну, то в Торонті люди доброї волі і з ініціятивою такі справи переводять в життя. Честь їм!

Не можна сказати, що в „Тижні Української Культури", чи пак в цих обох концертах солістів і симфонічному, які автор цих рядків

(Закінчення на стор. 3-ій)

Хто винен?

Поняття загальної, колективної відповідальности цілого народу або його великої частини тепер не є популярним. Колись обвинувачувалось цілий німецький нарід за злочини доконані в останній світовій війні під проводом Гітлера і його партії. Тепер внесено поправку до історії: винен не ввесь нарід, а окрема група. Знімається Собором у Римі також вину з жидівського народу за розп'яття Христа — винні в тім акті певні особи, провідники.

Уникаємо й ми, українці, звалювати всю вину за ту чи іншу подію на ввесь український нарід, а шукаємо винних у проводі, в окремих керівниках, в організаціях.

Так це чи не так — не беремося тут стверджувати. У всякому разі, за всі промахи нашого організованого громадського, культурного й політичного життя на еміграції ми не схильні обвинувачувати всю еміграцію, ввесь нарід чи більшу його частину. Не прийшли люди на концерт пісні чи танку — шукаємо винних в організації того концерту, в самих виконавцях, у провідниках. Не зібрано відповідної суми грошей на певну ціль — обвинувачуємо збирачів, спосіб переведення збірки, а може й саму ціль піддаємо критиці. І все це знову ж — правильно, логічно, нормально.

Але в історії українського народу була одна річ, одна подія, відзначення якої не можна підігнати під жадні рамки, під жадну форму, щоб у бракові наших людей на тому відзначенні можна було обвинувачувати провід певної організації або виключно окремих осіб, хай навіть і провідних членів комітету чи якогось організаційного центру. Це — роковини штучного голоду в Україні в 1933-му році.

Якщо люди не прийшли на академію відзначення Самостійности й Соборности України — це брак політичної й національної свідомости, плекати яку покликані наші організації й установи. Вони може й найперші винні в недостатній діяльності серед нашого народу в еміграції. Таке саме сталося з відвідуванням якоїсь іншої імпрези, маніфестації чи академії — вина в тому найперше організаторів, що не подбали про рекляму, розголос, добру програму. Це останнє — програма! — стало чомусь найголовнішою причиною браку людей. А що там буде? — питають. І якщо в програмі нема виступу бажаного артиста чи промовця, люди не йдуть. І так сталося в деяких скупченнях українців Америки цього року в 30-ліття голоду в Україні. У пресі появилося кілька завваг на адресу організаторів голодової імпрези - маніфестації - академії - жалобних сходин. Це, мовляв, вони винні, що не подбали про те, се і друге...

Ні! Тисячу разів — ні! Згадаймо лише переповнені відвідувачами американські цвинтарі в Меморіял - дей!...

Голод 1933-го року — унікальна подія в усій історії нашої країни. Десятки тисяч свідків цього голоду живуть серед нас. Вони і тільки вони — живі свідки — винні, що не з'явилися віддати шану своїм замученим голодом матерям, батькам, братам і сестрам. Навіть коли б у повідомленнях про жалобну імпрезу було сказане, що не буде ніякої програми, ніяких промов, ніяких знаменитостей, ані співу, ані артистів, а лише — мовчазне складення вінків на символічну могилу жертв голоду, двохвилинне вшанування пам'яті тих жертв вставанням з місць і молитвою в душі кожного присутнього, і тоді кожна найбільша заля наших народних домів мусіла б бути переповнена. Тому, — хай буде й непопулярним твердження автора цієї статті, — вина за пустку в залах наших деяких громад в день 30-ліття голоду в Україні лежить на колективі, на величезній більшості нашого народу в еміграції. І якщо деяких наших братів - українців, що з різних причин того голоду не пережили, можна обвинувачувати лише в бракові почуття солідарности та, може, національно - соборницької свідомости, то на тих, що були свідками голоду, лежить вина в бракові звичайного людського почування та власної самопошани, не говорячи вже про національну свідомість, приспану в ожирілому серці...

Іван Овечко

Андрій Качор

80-ліття української споживчої кооперації в Галичині

Пам'яті інж. В. Нагірного, дир. А. Ничая, дир. М. Заячківського, інж. Ю. Павликовського та інших керманичів „Народної Торговлі"

I

Цього року минає 80 літ, як найстарша українська кооперативна установа, мати українського кооперативного руху на західньоукраїнських землях, „Народна Торговля" у Львові, 8-го грудня 1883 р. відкрила свою першу крамницю і тим практично дала почин в Галичині українській самостійній кооперації, яка пізніше розвинулася як окремий суспільно - економічний рух з різними секторами, надбудовами та підбудовами.

Було б прикро, коли б ми, українці у вільному світі, хоч короткою згадкою на сторінках нашої преси, не відзначили тієї велетенської суспільно-громадської праці, яку провела на терені Галичини й Волині „Народна Торговля", чи точніше її ініціятори-основоположники та пізніші керманичі й працівники аж до часу її ліквідації большевиками в 1944 році.

На прикладі „Народної Торговлі" можемо також перевірити стару правду, що рушієм поступу та носієм нових суспільно-громадських рухів завжди є якась одна ідейна людина, яка для громади чи цілого народу може зробити дуже багато, якщо знає, чого хоче, і вміє те хотіння перевести в діло.

Ініціятором першої вдалої спроби організувати український кооперативний рух в Галичині був інженер-архітект Василь Нагірний. Це він став ідейним батьком і провідником майже всіх економічних і ремісничо - міщанських установ у Львові, а посередньо в цілій Галичині, бо Львів завжди був прикладом і живим центром українського життя, а економічного зокрема.

Інж. Василь Нагірний в історії відвоювання українських міст у Галичині від поляків, жидів, німців і інших напливових елементів, на переломі XIX і XX століть, займав перше місце у відомій „трійці": проф. Іван Левинський, проф. Роман Залозецький і інж. В. Нагірний. Ця трійця провела велику організаційно-економічну роботу, якою започаткувала наше справжнє економічне відродження в Галичині і дала поштовх до його відродження на всіх українських землях. Кожний з них заслуговує на окрему монографію.

На цьому місці не будемо аналізувати економічних умовин того часу, не будемо розглядати культурно-освітнього підложжя нашого міста, переповідати історії відродження українського міщанства, бо це забрало б дуже багато часу. Тож спинимося коротко над самою постаттю інж. В. Нагірного, бо без цього згадка про „Народну Торговлю" була б неповною і навіть не зовсім зрозумілою.

Хто такий Василь Нагірний

Василь Нагірний народився 11 січня 1848 року в селі Гірне, коло Стрия, в селянській родині. Там закінчив четверту клясу дяківської сільської школи. До реальної гімназії ходив у Стрию і Львові, яку закінчив у страшних злиднях (батьки померли, сам він жив у бурсі, а на життя заробляв лекціями). Без засобів до життя, але з твердим рішенням учитися виїхав до Цюріху в Швайцарії (1871) і там студіював архітектуру.

У 1875 р. закінчив студії з дипломом інженера-архітекта і працював у бюрі свого професора, Штадлера. Опісля в будівничім уряді архітекта Шефера, а далі, останні чотири роки побуту в Швайцарії, до 22 липня 1882 р. в будівельному уряді в Цюріху, де мав великі можливості до фахової кар'єри. Про ці речі знаємо з його власних споминів, які у 1935 р. вийшли за редакцією проф. І. Витановича окремою книжкою п. з. „З моїх споминів". Ці спомини були друковані також на сторінках „Кооперативної Республіки".

Одначе, праця в Швайцарії і для Швайцарії Василя Нагірного не вдоволяє. Він, бувши ще учнем гімназії, поставив собі за мету служити не собі, а своєму народові.

„Ще з Цюріху, — як стверджує проф. І. Витанович у вступному слові до названих вище споминів, — В. Нагірний дописував до львівської „Правди", а відтак до першого річника „Діла", розвиваючи свою економічну програму, вказуючи своїм землякам, яке значення має економічний момент у їх важкій боротьбі. Взиває провідників народу перестати раз-по-раз просити милостині у Відні, бо ... ждати довше на милостиню та писати меморандуми встидно для живущого народу (це повинні ми тямити й сьогодні — прим. А. К.), що перейшов муки пекольні, а не упав під натиском судьби. Будучність наша в наших руках!"

В липні 1882 р. В. Нагірний вертається до Львова. І тут слід підкреслити цікавий момент: молодий інженер, з високими кваліфікаціями, здавалося, по довгих роках студій, вибере вигідну державну посаду, або поїде до Росії, де пропонували йому високоплатну працю. Одначе, він вибирає дуже невдячну, але потрібну, суспільно - громадську працю для свого народу.

І ще одне особливо підкреслює проф. І. Витанович: „він, селянська дитина, головну увагу звертає на відвоювання українського міста, розуміючи його значення й провідну ролю в новому суспільно-господарському ладі".

Не будемо далі спинятися над життьовим шляхом В. Нагірного, хоч він дуже цікавий, а перейдемо до властивої теми: початку і розвитку української споживчої кооперації в Галичині.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Степан Гавриш перевибраний головою Окружного Комітету УНСоюзу у Філядельфії

Ст. Гавриш

Філядельфія. — Минулої неділі, 8-го грудня, тут у великій залі Клюбу „Тризуб", відбулися загальні збори філядельфійської округи УНСоюзу. Збори відкрив голова тісі округи Степан Гавриш, а проводив ними голова Контрольної Комісії УНСоюзу, д-р Володимир Ґалан, при співучасті Осипа Бакая й Володимира Осідача. Після прийняття протоколу попередніх зборів голова округи С. Гавриш склав справоздання з її діяльности за минулий рік. Округа провадила живу діяльність внутрі союзової організації і брала участь у ширшому громадському житті Філядельфії. Її репрезентанти брали участь в посвяченні дому „Тризуба", а недавно СУМА та в інавгурації викладів в Пенсильвенійському Університеті і т.д. Округа ще в березні ц.р. відзначала святочно 70-річний ювілей „Свободи, в якому взяли участь 26 місцевих організацій та майже всі Відділи УНСоюзу з терену округи, яких є в ній 35. Управа округи, зокрема її голова, відвідували Відділи округи та допомагали у праці. Голова, при допомозі гол. радної Олени Штогринової, підготовили радіові передачі про УНСоюз. Д. Мінчак склав звіт Контрольної Комісії і згідно з його внесенням, оплесками уділено однодушно абсолюторію голові та управі округи з подякою за віддану працю. Після цього голова номінаційної комісії, Олена Штогринова, запропонувала, а збори однодушно вибрали нову окружну управу: Степан Гавриш — голова, Осип Бакай і інж. Іван Скіра — містоголови, Володимир Осідач — секретар, Микола Сеник — касир, та члени: мгр. І. Скочиляс, І. Данківський, Р. Карбівник, Р. Барилка і І. Гома. З уряду ввійшли до управи місцеві головні радні Олена Штогрин і Іван Одежинський та обраний на попередніх річних зборах доживотній почесний предсідник округи, д-р Володимир Ґалан. До Контрольної Комісії ввійшли Д. Мінчак, І. Рачочий та мгр. М. Ковальчук.

Після цього гол .секретар УНСоюзу д-р Я. Падох виголосив доповідь, в якій дав огляд праці Головної Канцелярії УНСоюзу та її плянів на майбутній ювілейний рік. Доповідач поінформував приявних про успішне проходження кампанії за збільшення членства УНСоюзу в цім ювілейнім році „Свободи", про появу англомовної Енциклопедії Українознавства та про інші важливі акції УНСоюзу. Торкаючися непоінформованости значної частини громадянства про національну ролю УНСоюзу на громадському полі, доповідач пропонував організаторам, щоб тим, які вважають УНСоюз виключно за забезпеченеву організацію, показати грубий, імпозантний том англомовної Енциклопедії Українознавства виданої УНСоюзом. Гол. секретар закликав усі Відділи округи зайнятися поширюванням Енциклопедії, а склавши справоздання з акції „Вашинґтон Пост" в напрямі відкликання дозволу на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, закликав усі Відділи та поодиноких союзових діячів негайно вислати індивідуальні та збірні протести до названої газети і обов'язково копії протестів до Конґресу на руки конґресмена Лесінського.

Гол. секретар д-р Падох дав огляд річної діяльности округи, підкреслюючи віддану працю голови С. Гавриша, місцевих головних урядовців д-ра В. Ґалана, О. Штогринової та І. Одежинського, який в цьому році, як в довгому ряді попередніх років, придбав для УНСоюзу велике число нових членів. З місцевих секретарів особливо підкреслено успіхи в праці секретарів М. Сеника, І. Данківського і О. Бакая з Філядельфії; М. Маритиненка і Ніни Самокишин з Трентону; Г. Тимчія з Милвилу; п. Серби з Милвінтону; І. Гоми з Бриджпорту, Евгенії Воловняк з Честеру; Е. Барилки з Франкфорду та ін. Округа Філядельфії стоїть на третьому місці в акції збільшення УНСоюзу після Шикаґа і Ню Йорку. Ця округа має вигляди здобути найбільше число членів Почесного Клюбу Заслужених Союзовців та тих організаторів, які дістануть почесну медалю о. Грушки. Гол. секретар намітив програму найважливіших обов'язків округи на новий, 1964-ий рік, в якому УНСоюз досягне 70 років свого існування. Збори схвалили святочно відмітити ці роковини. Після цієї доповіді д-р Ґалан подякував п. Гавришеві за його віддану працю і висловив вдоволення з того приводу, що його наслідник на пості голови округи, який він займав довгі роки, дуже добре вив'язався із свого завдання. Він підкреслив також вдоволення з дуже успішно переведених зборів. С. Гавриш закрив збори, висловлюючи надію, що всі Відділи збільшать свою організаційну активність в цьому місяці, щоб успішно закінчити цей рік і будуть продовжувати її в наступному, ювілейному році.

● Для участи в урочистостях проголошення державної незалежности африканської країни Кенії, що її головою має стати недавній британський в'язень Джомо Кеніятта, до столиці Кенії Найробі прибула друга жінка Кеніятти Една Мей. На летовищі привітала її третя жінка Кеніятти Нгіна разом із своїми доньками. В Найробі живе ще, але рідко появляється прилюдно, перша жінка Кеніятти, що її ім'я невідоме і яку визначають, як пані Кеніятта, Но. 1.

● Заповіджені на 27 грудня ц.р. відвідини західньонімецького канцлера Ергарда в ЗДА і його зустріч з президентом Джансоном відложені на один день пізніше —на 28 грудня ц.р.

● Преса пригадує, що амбасадор до Південного В'єтнаму Генрі Кебот Ладж в 1951-му році відвідав був генерала Айзенгавера в його квартирі біля Парижу у Франції і намовив його кандидувати на президента ЗДА. Про це пише колишній президент Айзенгавер в першому томі своїх спогадів „Мандат на зміну", що недавно появився друком.

Листопадові Роковини в Твин Ситі, Мінн.

30-го листопада в просторій залі школи УКЦ св. Константина (Міннеаполіс) відбулося урочисте відзначення 45-ої річниці Листопадового зриву, переведене місцевим відділом УККА.

Сцена була скромно, але гарно удекорована стараннями молодої діяльної пані Надії Дорощак.

Свято розпочав американський гимн у фортепіяновому виконанні пластунки Уляни Крамарчук. Вступне слово належало проф. Олександрові Грановському, голові управи місцевого відділу УККА. Професор закликав присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять жертв листопадів-героїв Листопадового зриву, героїв, розстріляних під базаром та пам'ять президента Дж. Ф. Кенеді.

З чуттям деклямувала „Спіть, хлопці, спіть!" сумівка Оксана Муха.

Соборницький змістом реферат прочитав проф. Т. Петришак, який не лише дав аналізу подій 45-річної давнини, але і пов'язав ті події з сучасними завданнями нашої політичної еміґрації у Вільному Світі, зокрема з завданнями нашої молоді, у першу чергу її авангарда — студентів. Прелегент кількаразово підкреслював потребу для молоді „чинити краще та мудріше, ніж дотепер".

З властивим їй чарівним голосом та вправністю пластунка Оксана Мірза, „міс Сен Пол, 1963" виконала арію з опери „Запорожець за Дунаєм" та „Чого мені тяжко" (слова Т. Шевченка). Вона є членкинею УНС. Майстерно їй акомпаніювала пластунка Уляна Тисовська.

Наступною точкою була деклямація пані Ольги Хоролець, у якої мистецтво деклямації так щільно поєднане з її чудовим полтавським акцентом.

Завершуючим художню програму був виступ добре вїграної мандолінової оркестри у складі 24-х музик ЮСУМУ, керованої вправною рукою досвідченого фахівця проф. Романа Ставничого.

По відспіванні „Не пора" публіка розійшлася домів

Приємно було замітити, що виконавцями усіх програм були молоді люди, в одностроях. Програма не мала перерви, почалася точно, тривала не більш півтори години.

Ф. Луців

Вшанували заслужених громадян в Ст. Кетеринс, Онт.

10 серпня в приявності численних місцевих громадян та з ближчих і дальших околиць і міст, з нагоди 40-ї річниці подружнього життя п-ва Павла та Віри Казанівських, а одночасно й 70-х роковин з дня народження п. Казанівського, в православній церкві Св. Юрія, настоятель о. Е. Чижів, відслужив молебень за здоров'я ювілянтів, їх дітей та внучаток, і тепло привітав ювілянтів.

Після молебня, по відспіванні многоліття, всі присутні перейшли до просторої залі та засіли за приготовану багату святочну трапезу. Господарем свята був п. І. Білоус. Під час трапези виступало кільканадцять промовців, всі вони зупинялися на особах ювілянтів та відмічали деякі їх праці з громадського життя, згадували ювілянтів, п. Віру Казанівську як народню вчительку, а п. П. Казанівського як військового старшину Армії УНР. Під час захисту молодої держави від навали сусідів-загарбників, як хорового диригента, що зорганізував тут і в інших місцевостях хори, деякі й тепер існують, також зорганізував тут Кобзарський Ансамбль бандуристів, що й тепер є діяльний.

По закінченні промов ювілянтів наділено дарунками. Ювіляти сердечно дякували всім, що прибули й звеличали їх родинне свято, також подякували Церковному Хорові та Кобзарському Ансамблеві ім. О. Вересая, а зокрема ініціяторам і головним трудівникам, що подбали за таке прийняття.

І. Б.

УЧІМОСЯ ВІД ТОРОНТА...!

(Закінчення із стор. 2-ої)

мав нагоду чути, все було без закиду. Були недоліки, менші й більші — та чи не буває недоліків в усіх наших імпрезах, які відбуваються в специфічних умовах еміґрантського життя?

Отже, до менших можна зарахувати, наприклад, невідповідний одяг декого з виступаючих — факт нібн дрібний з нашого демократичного погляду (це наша відома демократичність, чи пак безцеремонність, яка дозволяє приходити на баль в спортовому одягу, дармащо на запрошеннях написано „вечірний одяг"), але дивний і незрозумілий для не-українців, що звикли до прийнятих стандартових норм і звичаїв, які зобов'язують виконавців у серйозних, не-учнівських концертах.

Ще прикріше вражало в суто мистецькій програмі концертів солістів, серед прізвищ передових сучасних українських композиторів, прізвище аматора, річ якого один із солістів „завзявся" виконувати, дармащо йому своєчасно звертали увагу на помилковість такого поступку. Деякі інші недоліки відомі організаторам концерту, і про них нема потреби тут згадувати.

В симфонічному концерті єдиним недоліком була недостача часу для проб — зрештою, факт, добре відомий усім музикам, що знають систему праці оркестр. Завжди й на все — замало проб! Та в цьому концерті такі тонкощі були помітні тільки присутнім авторам виконуваних творів. Великий професійний досвід й знання диригента та оркестри дали, зрештою, першорядний показ сучасної української оркестрової музики, за який організаторам концерту належиться найщиріша подяка.

Наприкінці не можу не згадати про приємність, яку мені дало слухання — вперше — більшого формату творів Юрія Фіяли („Кончертіно" для фортепіяна й оркестри і тричастинна „Сонатіна" для скрипки і фортепіяна). Це справді, оригінальний і значучий композитор. А особливо приємним є факт, що, поруч з українськими композиторами в Америці, які всі, без виїмку, у віці понад або біля 60-ти років і при абсолютній відсутності в Америці хоча б одної модерної творчої індивідуальности є в Канаді композитор Юрій Фіяла, куди молодший від усіх українських тутешніх, який гідно репрезентує сучасну українську музику.

Ню Йорк, Філядельфія, Дітройт, Шикаґо, Вінніпеґ, Едмонтон — учітеся від Торонта. Організуйте симфонічні концерти сучасної української музики! Але конче — ще в нашому, двадцятому столітті!

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 8-го грудня 1963 року упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. ТЕОДОР ГНАТ

чоловік покійної Марії Дзідзінської Гнат.

Парастас в середу, 11-го грудня 1963 р. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 E. 7th Street в Ню Йорку.

Похорон в четвер 12-го грудня ц. р. о год. 9:30 рано з похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, де відправиться Служба Божа о год. 10-ій, а опісля на цвинтар Кальварія.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
сини: ЯРОСЛАВ і ВОЛОДИМИР
внуки: ВАЛЄРІЯ, ВОЛТЕР, ДЖЕРРІ мол., і КАРЕН

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, СИНА, БРАТА, ВУЙКА і ШВАГРА

бл. п. Д-ра Юлія ГРАБОВИЧА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у п'ятницю, 13-го грудня 1963 року

в годині 8-ій і 9-ій рано
в українській греко-кат. церкві св. Арх. МИХАЇЛА в Ню Гейвені, Конн.

Друзів, Приятелів та Знайомих, проситься взяти участь та помолитися за спокій Його душі.

Горем прибита родина.

ГРАБОВИЧІ і ГОЛУБОВИЧІ

Ділимося сумною вісткою з Рідною, Знайомими і Колишніми Парафіянами, що 30 листопада 1963 року упокоївся в Бозі

о. Станислав Яків ГАРАСОВСЬКИЙ

уроджений 20 квітня 1882 р. в селі Коровиця, пов. Любачів, висвячений Єпископом Кир Константином Чеховичем в Перемишлі 1908 р., канонік, катехит і автор „Катехитичних Проповідей", парох в Баличах, біля Перемишля, а від 1920 року в селі Себечів, пов. Сокаль, церковний і суспільно-громадський діяч Сокальщини, Західна Україна.

Похорони відбулися 3-го грудня 1963 року в Познані (Польща).

Заупокійна Панахида в Катедрі св. о. Миколая в Шикаґо, була відправлена в суботу, 7-го грудня 1963 року, о год. 8-ій вечером.

ГОРЕМ ПРИБИТІ:

Наталія з Пасічинських — дружина,
Андрій, Міка, Остап і Галя — діти,
Орися і Іванка — невістки,
Юрій Дачишин і Василь Литвин — зяті,
Христина і Марта — внучки.

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

Літературознавчої Секції Академії

Доповідь д-ра Віри СЕЛЯНСЬКОЇ (проф. університету в Ріо Дежанейро): „Португальсько-бразилійська модерна поезія".

На додаток будуть прочитані поезії в українських перекладах Віри Вовк.

Засідання відбудеться в неділю, 15-го грудня 1963 року о год. 6:30 веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вулиця в Ню Йорку.

Українська Вільна Академія Наук у США

повідомляє, що

ВИСТАВКА МАЛЯРСЬКИХ ПРАЦЬ

Олекси Булавицького

ЗАКІНЧУЄТЬСЯ в П'ЯТНИЦЮ 13 ГРУДНЯ 1963 р.

О год. 8-ій веч. в цей день відбудеться обмін враженнями і думками про виставку.

Мистців і прихильників мистецтва проситься взяти участь в цьому.

Окремі запрошення не висилатимуться.

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА

Математично-Природописно-Лікарська Секція
Українське Лікарське Товариство Північної Америки
Головна Управа

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться в суботу, 14 грудня 1963 р. в год. 7-ій вечером в головній залі Українського Інституту Америки 2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку.

Програма:
1. Відкриття.
2. Д-р Роман КИСІЛЕВСЬКИЙ: доповідь на тему: „Артеріосклеротичні захворування серця".
3. Д-р Юліян ГНОЙ: доповідь на тему „Ревматичне серце".

Доповіді будуть ілюстровані кольоровими фільмами.

Вступ вільний. — Гостям раді.

Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА — Українське Лікарське Т-во Північної Америки

Гурток Приятелів Пласту в Нюарку, Н. Дж.

запрошує все Громадянство м. Нюарку й околиць на

ТРАДИЦІЙНІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 8-го лютого 1964 року

о год. 8-ій вечора
в залі FALCONS — 786 So. 20th Street
(між Springfield і Avon Ave.) в НЮАРКУ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДЕБЮТАНТОК

Зголошення та інформації в зв'язку з Презентацією Дебютанток уділяє Вп. п. Августина ХОМА
187 Parker Ave., Maplewood, N. J.
Tel.: SO 3-5348

Всі місця при столиках резервовані. Просимо їх своєчасно замовляти в Говерлі — 203 Springfield Ave. Телефон: MA 3-6248.

УВЕСЬ ДОХІД НА ПРИДБАННЯ ПЛАСТОВОГО ДОМУ

ДО ГРОМАДЯНСТВА

Значення українського наукового осередку в Римі набирає щораз то більшої ваги для українства у світі. Розгортається діяльність, яка матиме на усіх нас оновлюючий, творчий вплив. Діяльність ця позначається індивідуальностями, авторитетами, стійкістю і відданістю українству. Безсумнівна є важливість римського центру, який надаватиме напрям роботі української еміґрації, оздоровить організми, поверне їх у течію творчої організованости, братерства.

У великій мірі проведення цього завдання в дійсність залежить від активної допомоги кожного українця, а тим більше у ЗДА.

Українська кооперація вирішила на Загальних Зборах, що відбулися у Клівленді, включитися у практичне переведення збірки у фонд ім. Митрополита Кир Йосифа Сліпого, відкриваючи конта, на які громадський комітет просить пересилати грошову допомогу для реалізації задумів римського центру.

Громадський Комітет:

Проф. Д-р Олександер Архімович, проф. Дам'ян Горняткевич, д-р Іван Ковак, Маріян Коць, інж. Богдан Лучаковський, інж. Атанас Мілянич, д-р Богдан Олесницький, Юліян Ревай, Іван Шепарович.

Пожертви просимо слати на найвигіднішу Вам адресу виставляючи чеки на фонд Митрополита:

SELF RELIANCE CREDIT UNION

239 So. Broadway, Baltimore 31, Md.	98 Second Ave., New York 3, N. Y.
3010 W. Third St., Chester, Pa.	249 Stuyvesant Ave., Newark 6, N. J.
2351 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.	237 Hope Ave., Passaic, N. J.
1112 Kenilworth Ave., Cleveland 13, Ohio	4814 Broad St., Philadelphia 41, Pa.
11838 Jos. Campau Ave., Detroit 12, Mich.	726 So. Clinton Ave., Trenton 10, N. J.
56 Parker Rd., Elizabeth, N. J.	FUTURE Credit Union, 10338 Jos. Campau, Detroit 12, Mich.
210 Fairfield Ave., Hartford, Conn.	Rochester Ukrainian C. U., 831 Joseph Ave., Rochester 21, N. Y.
558 Summit Ave., Jersey City 6, N. J.	
808 W. Washington St., Milwaukee 4, Wisc.	

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. АП. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО в БОСТОНІ, Масс.

запрошує всіх Братів-Українців Бостону, околиць та Нової Англії на

ВЕЛИКИЙ ХРАМОВИЙ ПРАЗНИК

що відбудеться в днях —

П'ЯТНИЦЯ 13 по НЕДІЛЮ 15 ГРУДНЯ ц. р.
24 Орчардгілл Рд., Джамейка Плейн, Масс.

ПОРЯДОК СВЯТКУВАНЬ:

П'ятниця, 13 грудня 1963 р.:
7 год. ввечорі — Святочна Вечірня Відправа,
8 год. ввечорі — Традиційний Андріївський Вечір, в якому беруть участь найкращі музично-вокально-артистичні сили Українського Бостону.

Субота, 14 грудня 1963 р.:
Вдень — Прогулька по Бостоні,
7 год. ввечорі — Вечірня Відправа.

Неділя, 15 грудня 1963 р.:
9 год. рано — Урочиста Зустріч Владики Мстислава, Архиєпископа Української Православної Церкви в Америці,
10 год. рано — Архиєрейська Служба Божа в сослуженні Високопреподобних Отців Парохів Деканату Нової Англії.
12:30 по пол. — Храмовий Бенкет — Концерт.

Вас і Вашу Родину чекаємо!

За добре проведений час ручить:
ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД та СВЯТКОВИЙ КОМІТЕТ

СПОРТ

НЕДІЛЯ, 15-го ГРУДНЯ 1963 — Год. 2:00 по пол.

на грищі EINTRACHT OVAL — ASTORIA

— відбудуться —

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ АМЕРИКИ (Challenge Cup)

УСК Ню Йорк — Guiliana S. C.

ПЕРЕДЗМАГ: год. 12-та вполудне.

СПОРТ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 14-го ГРУДНЯ 1963 р.:

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори B-ва св. Василія 161 Відд. в год. 7-ій веч. в домівці Відділу. — В. Гладьо, секр.

ЛІНДЕН, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. І. Франка 306 Відд. в год. 7:30 веч. у С. Берези, 610 Van Buren Ave. На порядку дня: Звіт управи та вибір нової управи на 1964 рік. — С. Береза, предс., А. Андрійців, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори B-ва св. І. Хрестителя 270 Відд. в год. 7-ій веч. в УНДомі, 90 Fleet St. — В. Жуковський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори B-ва св. Володимира 130 Відд. в год. 8-ій веч. у приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7 вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, секр.

СТАНЛЕТОН, С. А., Н. Й. Річні збори B-ва св. Арх. Михаїла 211 Відд. в год. 7:30 веч. в залі де звичайно. На порядку дня: Звіти уряду і Контрольної Комісії. — Т. Соколовський, секр.

ШИКАГО, Середній Південь. Річні загальні збори B-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. в год. 7:30 веч. в шкільній залі при 4950 Полайна вул. На порядку нарад: Звіт уступаючої управи, вибір нових керівних органів на 1964 рік, різні біжучі і організаційні справи. По закінченні зборів відбудеться збирання вкладок. — М. Харів, предс., І. Мелинишин, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го ГРУДНЯ 1963 р.:

БАЛТІМОР, Мд. Місячні збори B-ва Пресв. Тройці 320 Відд. в 2-ій год. по пол. в Укр. Горож. Клюбі, 3101 O'Donnell St. — Д. Пісецький, предс., І. Малко, секр.

ЛУДЛОВ, Масс. Річні збори Т-ва ім. І. Франка 253 Відд. в 1-ій год. по пол. в церковній залі. На порядку дня: вибір управи на 1964 рік. — Д. Харко, предс., В. Фицик, секр.

ЛІТЕЛ ФОЛС, Н. Й. Річні збори Т-ва Запорізька Січ 330 Відд. в 2-ій год. по пол. в залі УНДому. На порядку дня: Вибір Управи Відділу на 1964 рік. — Я. Мартинюк, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Річні збори Т-ва Подільська Січ 8 Відділ в 2-ій год. по пол. в церковній залі св. Михайла, Chestnut St. Проситься вирівняти свої вкладки. — П. Гарасимів, предс., В. Мандзій, секр.

PHOENIXVILLE, Pa. Річні збори B-ва св. ап. Петра і Павла в 1-ій год. по пол. в церковній залі. На порядку дня: Звіт Контрольної Комісії та вибір нової управи на 1964 рік. — І. Яворський, предс., І. Гозяш, касир, Д. Чук, секр.

ПІТТСФІЛД, Масс. Річні збори Відділу 150 в 11-ій год. ранку, в церковній залі. — В. Гуска, предс., О. Яримій, касир, І. Тарнавський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Річні збори С-ва Любов 37 в 3-ій год. по пол. На порядку дня: Звіти Управи Відділу та Контрольної Комісії, вибір уряду на 1964 рік та інші важні справи. А. Пограничний, предс., М. Процак, касир, Анна Гнатюк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай: Місячні збори Т-ва Запорізька Січ 206 Відд. в 1-ій год. по пол. в парохіяльній залі, 74 Harris Ave. На порядку дня: вибір управи на 1964 рік. — Є. Тепер, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ 59 Відд. в 2-ій год. по пол. в УНДомі, ч. 500 Галлет вул. Звіт Контрольної Комісії та вибір нової управи відбудеться в січні 1964 року. — В. Венґринович, предс., С. Гуменюк, касир, М. Галькевич, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ГРУДНЯ 1963 р.:

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори B-ва св. Йосафата 217 Відд. в 2-ій год. по пол. в парохіяльній залі, 305 Гудсон Аве. На порядку дня: вибір нової управи на 1964 рік. — В. Колданський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. 424 Відділ повідомляє, що побір вкладок відбувається кожної суботи від 12 до 12:40 та кожної 3-ої неділі місяця в год. 12-12:40 на зборах членів в нижній залі Церкви св. Покрови, 2225 N. Masher St. — В. Басюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. 189 Відділ повідомляє, що побір вкладок відбувається: в п'ятницю 13 грудня від год. 7-8 веч. в домі 5020 Олд Йорк Ровд та в неділю 15-го грудня від год. 12-1 по пол. в Укр. Клюбі, 1938 Джермантаун Аве. — Т. Тещук, секр.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ЗАПРОШУЮТЬ ДЖАНСОНА НА КОНВЕНЦІЮ ДО ДАЛЛАСУ

Президент Линдон Б. Джансон прийняв у Білому Домі крайового командатна Американського Леґіону Деніла Ф. Фолі (зліва), який передав йому запрошення на конвенцію Леґіону, що має відбутися в днях 18-24 вересня 1964-го року в Далласі — в тому місті, де згинув від куль скритовбивника президент Джан Ф. Кеннеді. В політичних колах вважають, що прибуття Джансона до Далласу було б деякою реґабілітацію для цього міста і для стейту Тексас.

НОВІ ВИДАННЯ

ДОБРА КНИЖКА ДЛЯ НАШИХ ДІТЕЙ

(„Денник Ромця", Іванна Савицька, Філядельфія, 1963, ст. 38. Обкладинку рис. П. Андрусів).

Як вчитель, хочу звернути увагу батьків наших шкільних дітей на виховні моменти, що непомітно, від першої до останньої сторінки, снуються світлою ниточкою крізь усі оповідання цієї книжки, що зветься „Денник Ромця".

Цілість „Денника" сперта на правдивих переживаннях самого Ромця — однолітка багатьох наших дітей, і кожний Івасик, Юрчик, чи Оксанка, можуть так само списувати свої помічення, пригоди й переживання з побуту в хаті, школі, Пласті, на взір Ромцевого „Денника".

Прочитаймо, що він сам пише: „Ах, цей мій денник! В ньому записую події щоденного життя, всі мої пригоди, всі нові спостереження. Туди також вклеюю світлини, виконані моїм маленьким апаратиком" (стор. 7). „Вчора я ввесь день фотографував квіти, кущі, метелики" ст. 15).

Як бачимо, Ромцьо не пустує, не шибайголова, він любитель природи й тварин, захоплений фотоаматор, який всі свої вільні хвилини від обов'язкових зайнять: школа, українознавство, пласт, музика, — присвячує свому денникові й фотознімкам. Ромцьо збирає поштові марки, багато читає, цікавиться модерними винаходами, любить спорт.

І коли ми скажемо, що так вихована дитина, — це ідеал, якого сьогодні неможливо осягнути, то зараз таки мусимо додати, що тільки при достатньому старанні й піклуванні батьків і в затишку домашнього огнища, може зростати й розвиватися молода людина, на користь родині й нашій спільноті.

Як високо в „Деннику" Ромця поставлений авторитет батьків. У всіх складних і непевних ситуаціях

З ініціятиви батьків Ромцьо піклується немічним цуценятком, лікує хвору пташку, помагає заблуканій черепашці. Батьки розвивають в серці дитини благородні почування, які напевно відмежують її від вулиці і того зла, яке чигає на дітей зі всіх усюдів.

В своєму „Деннику", Ромцьо щиро признається до своїх похибок, до непослуху і неправди, та на отих дрібних прогріхах він сам вчиться, що добре. — а що зле, що робити, а чого вистерігатися.

Ромцьо, як і усі діти, любить псоти і витівки, а чуйне око батьків, пильно стежить за хлопцем і вчасно оберігає його перед нерозважним вчинком.

Тепло родинної атмосфери, увага до здібностей наших дітей, розумний, рішучий, але доброзичливий підхід у всіх проблемах дитячих буднів, це запорука здорового й корисного розвитку дитини.

Булоб добре перед св. Миколаєм і Різдвом цю корисну й цікаву книжку купити нашим дітям. Вона видана на люксусовому папері, прикрашена великою кількістю світлин, із золотим витиском на обгортці, що її оформив мистець П. Антрусів, з цінною передмовою проф. К. Кисілевського, та з апробатою Шкільної Ради.

На останній сторінці бачимо фотознімку авторки І. Савицької, що має визначне місце серед письменників дитячої літератури, як теж і знане ім'я серед учителів, батьків і нашої молоді із своїх цікавих оповідань та віршів. Юні читачі, які часто запитують в школі, як виглядає авторка, казки й вірші якої так щедро розсипані по наших шкільних читанках і журналах, найдуть відповідь і на це питання.

Степан Салик

Комунікат Комітету „Видавництва Бережани" в Ню Йорку

„Комітет Видавництва — Бережани" постановив подавати в українській пресі короткі комунікати про хід праці над виданням книги-альманаха про Бережанщину. Комітет задумує видати цей альманах вже в 1964 році. Реалізація його задумів наступить тоді, коли буде закінчена справа зібрання матеріялів до альманаха та потрібні грошові фонди.

Комітет відбуває правильно кожного місяця свої наради, на яких поодинокі референти складають свої звіти про дані ділянки праці, як про надсилання матеріялів до книжки, і грошові впливи. Від налагодження фінансів залежить завершення праці Комітету.

Грошові впливи постійно зростають, хоч в повільному темпі, але є надія, що шан. Земляки приспішать висилку своїх датків та поможуть Комітетові довести до кінця задумане діло.

Комітет подає отсим до відома Бережанської Громади, що в останньому часі вплинули до каси Видавництва більші грошові датки, саме: Зеновія і д-р Остап Баран з Ню Йорку — $150, В. Осецькі з Гановеру, Н.Дж. — $100, інж. Федір Якимець з Венесуелі — $75, за що Комітет складає прилюдну подяку.

Комітет щиро дякує всім Громадянам, що надіслали свої датки у висоті $50 $30 $25 дол. і менші суми.

На останньому засіданні вирішено влаштувати Зустріч Бережанців в травні 1964 році. Про день і місце Зустрічі будуть шан. Земляки своєчасно повідомлені.

Вкінці Комітет просить шан. Земляків, а з окрема тих, що ще не зложили своїх датків, як найскоріше вислати їх на адресу: "Selfreliance" (Видавництво Бережани), 98 — 2nd Avenue, New York 3, N.Y., а всякі матеріяли, як спогади, знимки і т. п. на адресу Волод. Бемко, 132 Fairmount Ave., Newark, N.J.

КОМІТЕТ
„Видавництва Бережани".

Сенатор Юзик був головним промовцем на Вечорі „Зарева"

24-го листопада в УНДомі в Ню Йорку відбувся Студійний Вечір, влаштований місцевою клітиною Українського Академічного Т-ва „Зарево".

У першій частині вечора виступив з доповіддю сенатор Канади і член канадійської делеґації на вісімнадцяту сесію Об'єднаних Націй, проф. Павло Юзик. Шановний доповідач подав загальний погляд культурних, політичних і еконобічних здобутків українців Канади.

Друга частина вечора була присвячена розглядові сучасної літератури, музики та кіномистецтва в Україні. Виголошено доповіді: Віталій Кейс — „Естетика шістьдесятників", Роман Мац — „Музична культура в Україні", Святослав Новіцький — „Кіномистецтво в сучасній Україні".

Присутніх на вечорі було понад 150 осіб, здебільша молоді.

А. П.

Рада Представників Реґіональних Комітетів розпочала працю

В зв'язку з поширенням реґіонального руху, — численні з'їзди, видавання збірників чи монографій про міста, повіти, області чи навіть села, — заіснувала потреба централізації діяльности в цій ділянці, яку вели окремі Комітети. В тій цілі Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій при Науковім Товаристві ім. Шевченка в Ню Йорку скликала 6-го жовтня першу нараду представників Реґіональних Комітетів, на якій вибрано Раду представників Реґіональних Комітетів, що має координувати реґіональні досліди. На голову Ради вибрано професора Б. Загайкевича, а на містоголову п. О. Соневицьку.

Рада П. Р. К. на свойому першому засіданні 27-го жовтня намітила плян праці, що відповідав би бажанням, потребам та вимогам Реґіональних Комітетів, що їх під цю пору нараховуємо 35. Треба взяти під увагу, що старше покоління, котре органічно зв'язане з рідними землями, відмирає і живу історію нашого недавноминулого забирає з собою на той світ. Треба й чужинцям подавати інформації про нашу Батьківщину так би мовити з найпершої руки, тобто правильні й несфальшовані. Зорганізовано поведемо працю успішніше та в ширшому маштабі.

В тій цілі звертаємося з закликом: 1. Всі Реґіональні Комітети повинні внести заяву приступлення до співпраці з Радою з внеском $10. до бюджету. 2. Рада П. Р. К. буде служити порадами та допомогою у вишукуванні в бібліотеках потрібних матеріялів чи публікацій для реґіональних збірників. Просимо власників бібліотек та архівів зголосити Р. П. Р. К., які матеріяли вони мають, що їх можна б використати в реґіональних збірниках. У повищих справах прошу звертатись до секретаря Ради: Іван Кульчицький, 15 Stockman Pl., Irvington 11, N. J.

Б. З.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень.

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, **РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ**, залежно від величини оголошення надсилати до

"SVOBODA" — 83 Grand Street, Jersey City 3, N.J.

ТАРЗАН, ч. 5153. Іде до батька...

— Не турбуйся, Білле, сказав, потішаючи Бен. — Батько ще не помер, і село Вембе віддалене є на тільки кілька днів їзди кораблем проти води...

— Твоя родина була його фаворитом, і тому він раднішший буде, коли ви всі прибудете до нього.

— Я винайму човен і постараюся для тебе про добру мапу ріки... Ви можете виїхати зараз вранці!